

Suojainhankintojen keskittäminen ja hankintojen päätösvalta koronatilanteessa**284/00.01.01.00/2020****Yhall 21.04.2020 § 89**

Valmistelija: toimitusjohtaja Leila Pekkanen, puh. 040 830 2789,
leila.pekkanen(at)ylasavonsote.fi.

Taustaa

Koronapandemiatilanteen vuoksi suojainten kulutus on kasvanut merkittävästi viimeisten viikkojen aikana. Normaalitilanteessa suojainten kulutukseen on pystytty vastaamaan normaalilla tilausjärjestelmällä ja sopimustoimittajien / Sansian kilpailuttamien toimittajien kanssa. Suojainten käytössä suojataan sekä asiakasta ja potilasta että työntekijää virustartunnoilta ja viruksen leviämiseltä.

Koska suojainten saatavuusongelma on maailmanlaajuinen, ei normaali hankintatoimen prosessi riitä turvaamaan riittävästi suojaimia kuntayhtymän toiminnan tarpeisiin. Kuntayhtymässä on toimittu hajautetulla hankintamallilla, jossa yksiköt ovat tilanneet itse tarvitsemansa suojaimet. Tässä tilanteessa suojainten hankinta on keskitettävä, jotta varastoa, tilauksia, toimituksia ja logistiikkaa voidaan hallita. Lisäksi toimittajien luotettavuus ja toimitettavan tavarán laatukriteerit on tarkistettava. Nämä edellyttävät ammattimaista johtamista ja osaamista, mitä kuntayhtymällä ei ole omassa toiminnassa kaikilta osin riittävästi.

Keskitetty toimintamalli ja yhteistyö lisälmen kaupungin kanssa

Keskeinen tavoite on turvata kuntayhtymän toiminnassa suojainten riittävyys siten, että suojaimia on jatkuvasti n. kuukauden tarve. Suojainten tulee täyttää laatuluokitusten mukaiset määräykset kunkin suojaintyyppin osalta. Vain poikkeustapauksissa, mikäli suojaimia ei ole saatavissa, voidaan laatumääräyksistä poiketa. Työsuojelumääräykset tulee täyttyä sekä suojainten laadun, että riittävyyden osalta.

Tavoitteen saavuttamiseksi voidaan käyttää kaikkia hankintakanavia ja hankintatapoja, joilla turvataan suojainten saatavuus siten, että varmistetaan toimittajien luotettavuus, toimitusehdot sekä suojainten laatukriteerit.

Kuntayhtymän kumppaneita ovat hankintayhtiö Sansia Oy ja Servica Oy. Sansian kautta tulevat kilpailutetut hankinnat sekä yhtiön

suorittamat suoramankinnat. Servican kautta tulevat huoltovarmuuskeskuksen (HVK) toimittamat hankinnat. Servica hoitaa edellä mainittujen hankintojen varastointipalvelun ja logistiikan.

Sopimustoimittajien osalta hankintojen tilaukset tehdään Maisa-tilausjärjestelmällä, kuitenkin niin, tilaukset keskitetään pandemiasuojainten hankintatiimille. Kuntayhtymän omista kilpailutetuista ja suoramankinnoista päättää pandemiasuojainten hankintatiimin esimies ja toimitusjohtaja riippuen hankinnan suuruudesta. Hankintatiimi tekee yhteistyötä tarvittaessa kuntayhtymän hygieniasiantuntijoiden kanssa (hygieniahoidajat sekä koronatiimi) ja työsuojelupäällikön kanssa.

Keskitettyyn toimintamalliin ja välivarastomalliin on jo siirrytty ja lisäksi varastohallinta sekä tilausten ja toimitusten hallinta seurataan manuaalisesti, koska normaalitilanteessa ei varastohallintajärjestelmää tarvita. Toimitukset normaalitilanteessa menevät suoraan toimintayksiköihin.

Toimiva hankintamalli edellyttää henkilöstöresurssin vahvistamista sekä johtamisen, tilaushallinnan, varaston että logistiikan osalta. Koska kunnilla on tällä hetkellä lomautusuhka olemassa tai lomautuksia jo toteutetaan, hyödynnetään jäsenkuntien resurssia kaikessa palvelutoiminnassa mahdollisuuksien mukaan. Iisalmen kaupungin kanssa on sovittu hankinta- ja logistiikka-asiantuntijan konsultaatioavusta, mutta se ei nykytilanteessa ole riittävää.

Toiminnan turvaamiseksi on neuvoteltu kuntalain 54 §:n mukainen sopimus virkatehtävien hoidosta hankinta- ja logistiikka-asiantuntijan työstä (hankintatiimin esimies). Lisäksi on neuvoteltu tarpeen mukaan hankittavasta assistentti, varastotyöntekijöiden sekä kuljetuskapasiteetin ostamisesta kaupungilta. Sopimus hankinta- ja logistiikka-asiantuntijan virkatehtävien hoidon osalta astuu voimaan 20.4 ja sen kesto on alustavasti 30.6.2020 saakka (sopimus lisäaineistona). Hankintatiimin esimies on suoraan toimitusjohtajan alainen ja raportoi toimitusjohtajalle. Hankinnat kuuluvat organisaatiossa hallinto- ja tukipalveluihin, jotka ovat normaalitoiminnassakin toimitusjohtajan alaista toimintaa.

Hankintavaltuudet

Kuntayhtymän hallintosäännön 64 §:n mukaan ratkaisuvallta hankinnoissa on seuraava

- Toimitusjohtaja

Tavaroiden, palvelujen hankintojen ja rakennusurakoiden osalta 400.000 €

- Vastuualueiden johtajat
Tavaroiden, palvelujen hankintojen ja rakennusurakoiden osalta 100.000 €
- Tehtäväalueiden päälliköt
Tavaroiden ja palvelujen hankintojen osalta 60.000 €
- Tulosityksiköiden esimiehet
Tavaroiden ja palvelujen hankintojen osalta 10.000 €

Em. hankintarajojen yli menevät hankinnat (hankinnan kokonaisarvo) ratkaisee ylempi viranomainen. Hankintarajat eivät koske lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi tehtyjä toimenpiteitä (esim. lastensuojelulliset toimenpiteet).

Toimitusjohtaja on tehnyt suorahankintapäätöksen 7.4.2020 § 11 suojainhankinnoista 400.000 euroon saakka. Päätöksen perusteet:

”Koska kuntayhtymän varastossa olevien suojainten on arvioitu riittävän n. 2-3 viikoksi toiminnasta riippuen, on suojaimia hankittava ohjeiden mukaisesti riittävä määrä myös ennakoituun tarpeeseen. Kuntayhtymä käyttää normaalina hankintakanavana pienhankintojen osalta Maisa-järjestelmää ja suurempien hankintojen osalta olemme mukana Sansian kilpailuttamissa suurhankinnoissa. Tavaraa toimitetaan myös huoltovarmuuskeskuksesta (HVK).

Sansia ja Servica on antanut kuntayhtymälle tilannekatsauksen suojainhankinnoista 6.4.2020. Nykyiset sopimustoimittajat sekä myös Sansian muut selvittämät toimittajat eivät pysty toimittamaan tarvittavia määriä suojaimia. Tilanne on epävarma ja hankintayhtiö on suosittanut myös organisaatioiden omia suorahankintoja suojainten saatavuuden turvaamiseksi. Yhtymähallitus on käsitellyt suojainasiaa ylimääräisessä kokouksessaan 3.4.2020 ja yhtymähallitus edellytti, että kuntayhtymän on hankittava riittävä määrä suojaimia kaikkia mahdollisia hankintakanavia käyttäen”.

lisalmen kaupungin kanssa tehty sopimus edellyttää, että hankintatiimin esimiehellä on tarvittavat hankintavaltuudet. Tilauksista päätetään hyvin nopealla aikataululla, kun toimittajien luotettavuusselvitykset sekä tilattavan tavaran laatuvedellytykset on varmistettu. Näistä selvityksistä pidetään yllä erillistä dokumenttia. Talouspalvelut osallistuvat myös toimittajien luotettavuusselvitykseen tarvittavilta osin.

Hankintalain mukaisia pienhankintoja ovat (kuntayhtymän hankintaohje):

- tavara- ja palveluhankinnat 5.000 – 60.000 €
- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnat 10.000 – 400.000 €
- rakennusurakat 20.000 – 150.000 €

Pienhankintoja pienempiä hankintoja pidetään kuntayhtymässä vähäisinä pienhankintoina.

Pienhankinnoissa ei ole laissa erikseen säädeltyjä hankintamenettelyjä. Hankintamenettelyn valinta on siten hankintayksiköiden harkinnassa. Pienhankinnoissa on kuitenkin yleensä perusteltua noudattaa vastaavan kaltaisia hankintamenettelyjä kuin arvoltaan suuremmissa hankinnoissa, kuitenkin huomattavasti kevyemmin sovellettuna.

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö on ohjeistanut hankintayksiköitä siitä, miten pandemiaan perustuvia julkisia hankintoja on mahdollista tehdä. Mikäli olemassa olevista hankintasopimuksista ei ole mahdollista suojavarusteita hankkia, voidaan hankinnat tarvittaessa tehdä suoramarkkinoina hankintalain 40.2 §:n 4-kohdan mukaisesti (ennalta arvaamaton, hankintayksiköstä johtumaton äärimmäinen kiire). Koronaviruksen (COVID-19) aiheuttama terveysuhka on hankintalain tarkoittama suoramarkkinoinnin peruste.

Riskien arviointi

Kuntayhtymän hankintaohjeen mukaan riskeistä arvioidaan todennäköisyys ja seurausten vakavuus tehtävän kannalta. Sen pohjalta määritetään, miten riskit huomioidaan hankinnan eri vaiheissa. Suojainhankintojen osalta riskiarviointia tehdään toimittajan osalta sekä tilattavan suojaintyyppin vaatimusmäärittelyjen osalta. Toimittajien tulee olla luotettavia ja tarkistukset tulee tehdä asianmukaisesti (PRH-rekisteri, taloustiedot, verovelat, suoritettut lakisääteiset maksut, yhtiön / toimittajan kyky toimitukseen jne.) sekä tuotteiden osalta kunkin suojaintyyppin laatuvaatimukset / sertifikaatit. Lisäksi tulee huomioida mm. ennakkomaksun suuruus ja muut toimitusehdot.

Esityslistan lisäaineistona:

- sopimus viranomaistehtävien hoidosta lisälmen kaupungin kanssa

Toimitusjohtajan päätösehdotus:

Yhtymähallitus merkitsee tiedoksi operatiivisessa toiminnassa tehdyt järjestelyt suojainhankintojen keskittämisestä sekä lisälmen kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen kuntalain 54 §:n mukaisesta virkatehtävien hoitamisesta.

Yhtymähallitus delegoi hankintojen päätösvaltaa toimitusjohtajalle 600.000 euroon saakka suojainhankintojen osalta. Delegointipäätös on voimassa koronatilanteen ja poikkeusolojen ajan ja päättyy välittömästi tilanteen normalisoituessa.

Suojainhankinnoista raportoidaan yhtymähallitukselle kokousten

yhteydessä toimitusjohtajan asioissa.

Päätös:

Merkitään pöytäkirjaan, että Rauno Pikkarainen poistui kokouksesta klo 15.37. Jouni Toppinen saapui kokoukseen klo 15.44.

Päätösehdotus hyväksyttiin.